บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลของการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนต่อความรู้และการปฏิบัติในการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียน ที่มีอายุ 8-12 ปี จำนวน 34 ราย โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 17 ราย ผลของการศึกษานำเสนอในรูปของตารางประกอบการอธิบายตามลำดับดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนระหว่างก่อนและหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน และกลุ่มที่ได้รับการให้ข้อมูลตามปกติ

ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนระหว่างก่อนและหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน

ส่วนที่ 5 เปรียบเทียบการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน และกลุ่มที่ได้รับการให้ข้อมูลตามปกติ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

การเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง นำเสนอดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา การเคยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และการเคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มควบคุม จำนวน (ร้อยละ)	กลุ่มทดลอง จำนวน (ร้อยละ)	χ^2	p-value
เพศ				
ชาย	7 (41.20)	6 (35.30)	.125	.724
หญิง	10 (58.80)	11 (64.70)		
อายุ (ปี)				
8	5 (29.40)	5 (29.40)		
9	5 (29.40)	5 (29.40)		
10	1 (5.90)	1 (5.90)		
11	3 (17.60)	3 (17.60)		
12	3 (17.60)	3 (17.60)		
Median	9	9		
Range	8-12	8-12		
ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษาปีที่ 2	5 (29.40)	5 (29.40)		
ประถมศึกษาปีที่ 3	5 (29.40)	5 (29.40)		
ประถมศึกษาปีที่ 4	1 (5.90)	1 (5.90)		
ประถมศึกษาปีที่ 5	3 (17.60)	3 (17.60)		
ประถมศึกษาปีที่ 6	3 (17.60)	3 (17.60)		

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มควบคุม จำนวน (ร้อยละ)	กลุ่มทดลอง จำนวน (ร้อยละ)	χ^2	p-value
การเคยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล				
ไม่เคย	6 (35.30)	7 (41.20)	.125	.724
เคย	11 (64.70)	10 (58.80)		
1 ครั้ง	8 (47.10)	9 (52.90)		
2 ครั้ง	3 (17.60)	1 (5.90)		
การเคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล				
ไม่เคย	4 (23.50)	7 (41.20)	1.209	.271
เคย	13 (76.50)	10 (58.80)		
1 ครั้ง	10 (58.85)	8 (47.04)		
2 ครั้ง	3 (17.65)	2 (11.76)		
ข้อมูลที่เคยได้รับ				
การล้างมือ	5 (10.20)	4 (9.09)		
การดูแลความสะอาดร่างกาย	7 (14.29)	8 (18.18)		
การดูแลความสะอาดของใช้และสิ่งแวดล้อม	9 (18.37)	7 (15.91)		
การปิดปาก-จมูกหรือสวมผ้าปิดปากจมูกเวลาไอจาม	10 (20.41)	8 (18.18)		
การรับประทานอาหาร	12 (24.49)	10 (22.73)		
การพักผ่อนอย่างเพียงพอ	6 (12.24)	7 (15.91)		

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มควบคุม จำนวน (ร้อยละ)	กลุ่มทดลอง จำนวน (ร้อยละ)	χ^2	p-value
ผู้ที่ให้ข้อมูล				
พยาบาล	4 (25.00)	2 (20.00)		
แพทย์	2 (12.50)	1 (10.00)		
บิดา มารดา	1 (6.25)	2 (20.00)		
คุณครู	7 (43.75)	2 (20.00)		
นักศึกษาพยาบาล	2 (12.50)	3 (30.00)		

จาก ตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 58.80 และ 64.70 ตามลำดับ ซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีอายุ 8-12 ปี ค่ามัธยฐานของอายุเท่ากับ 9 ปี ส่วนใหญ่มีอายุ 8 และ 9 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.40 เท่ากัน มีระดับการศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 มากที่สุดที่ร้อยละ 29.40 เท่ากัน กลุ่มตัวอย่างเคยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 64.70 และ 58.80 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจำนวน 1 ครั้ง กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลคิดเป็นร้อยละ 76.50 และ 58.80 ซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยส่วนใหญ่เคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลจำนวน 1 ครั้ง และได้รับความรู้ในเรื่องการรับประทานอาหารมากที่สุด ผู้ที่ให้ข้อมูลมีทั้งคุณครูในโรงเรียน พยาบาล แพทย์ นักศึกษาพยาบาล และบิดามารดา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนระหว่างก่อนและหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน

ตารางที่ 2

เปรียบเทียบคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน

ระยะเวลา	$\overline{X}$	S.D	t-test	p-value
ก่อนให้ข้อมูล	5.24	1.15		
			-17.615	.000
หลังให้ข้อมูล	10.71	1.57		

จาก ตารางที่ 2 พบว่า ภายหลังการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นจาก 5.24 เป็น 10.71 คะแนน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยที่กลุ่มทดลองทุกคนมีคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน (ตารางที่ ค1) แต่ยังมีข้อความรู้ที่กลุ่มทดลองต่ำกว่าร้อยละ 50 ตอบได้ถูกต้อง ได้แก่ ความหมายของการติดเชื้อในโรงพยาบาล (ร้อยละ 35.3) ผลกระทบการติดเชื้อในโรงพยาบาล (ร้อยละ 35.3) และการปฏิบัติที่ถูกต้องเมื่อเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเพื่อป้องกันการติดเชื้อ (ร้อยละ 41.2) (ตารางที่ ง1)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียน ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการให้ข้อมูลตามปกติ และกลุ่มที่ได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน

ตารางที่ 3

เปรียบเทียบคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการได้รับการให้ข้อมูล

ระยะเวลา	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		t-test	p-value
	$\overline{X}$	SD	$\overline{X}$	SD		
ก่อนให้ข้อมูล	5.47	.94	5.24	1.15	.653	.518
หลังให้ข้อมูล	6.24	1.20	10.71	1.57	9.320	.000

จาก ตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลก่อนการให้ข้อมูล ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีความรู้พื้นฐานเรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลใกล้เคียงกัน หลังได้รับการให้ข้อมูลตามปกติกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นจาก 5.47 คะแนน เป็น 6.24 คะแนน ส่วนกลุ่มทดลองหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นจาก 5.24 คะแนน เป็น 10.71 คะแนน โดยที่ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลหลังการให้ข้อมูลของกลุ่มทดลองมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียน ระหว่างก่อนและหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน

การปฏิบัติในการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียน ระหว่างก่อนและหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน ใน 6 หมวดกิจกรรม ได้แก่ การทำความสะอาดมือ การดูแลความสะอาดร่างกาย การดูแลความสะอาดของใช้และสิ่งแวดล้อม การรับประทานอาหาร การปิดปาก-จมูกหรือสวมผ้าปิดปากปิดจมูก และการพักผ่อนอย่างเพียงพอ แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4

เปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติของกลุ่มทดลองในการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลระหว่างก่อนและหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน

ระยะเวลา	$\overline{X}$	S.D	t-test	p-value
ก่อนให้ข้อมูล	16.24	5.30		
			-5.858	.000
หลังให้ข้อมูล	23.29	4.97		

จาก ตารางที่ 4 พบว่า ก่อนให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลเท่ากับ 16.24 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.30) แต่ภายหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน กลุ่มทดลองมีการปฏิบัติที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 23.29 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.97) ซึ่งแตกต่างจากก่อนได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยที่กลุ่มทดลองทุกคนมีการปฏิบัติที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น (ตารางที่1จ) แต่กลุ่มทดลองต่ำกว่าร้อยละ 50 ที่ยังมีการปฏิบัติไม่ถูกต้องในเรื่องล้างมือก่อนรับประทานอาหาร (ร้อยละ 41.2) ล้างมือทุกครั้งหลังใช้มือ หรือผ้าเช็ดหน้า หรือกระดาษทิชชูปิดปาก-จมูกเวลาไอ จาม (ร้อยละ 47.2) ล้างมือหลังจับต้องสิ่งสกปรก หรือสิ่งแวดล้อม เช่น ลูกบิดประตู ราวไม้กั้นเตียง เสาแขวนขวดน้ำเกลือ เป็นต้น (ร้อยละ 41.2) ทำความสะอาดช่องปากหรือแปรงฟันก่อนนอน (ร้อยละ 47.1) ไม่ใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น เช่นแปรงสีฟัน ผ้าเช็ดตัว หวี เป็นต้น (ร้อยละ 47.1) และรู้สึกได้นอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 47.1) (ตารางที่ ฉ1)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 5 เปรียบเทียบการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียน ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการให้ข้อมูลตามปกติ และกลุ่มที่ได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน

การปฏิบัติในการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียน ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการให้ข้อมูลตามปกติ และกลุ่มที่ได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน ใน 6 หมวดกิจกรรม ได้แก่ การทำความสะอาดมือ การดูแลความสะอาดร่างกาย การดูแลความสะอาดของใช้และสิ่งแวดล้อม การรับประทานอาหาร การปิดปาก-จมูกหรือสวมผ้าปิดปากปิดจมูก และการพักผ่อนอย่างเพียงพอ แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5

เปรียบเทียบคะแนนการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ระยะเวลา	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		t-test	p-value
	$\overline{X}$	SD	$\overline{X}$	SD		
ก่อนให้ข้อมูล	15.65	3.30	16.24	5.30	.389	.701
หลังให้ข้อมูล	17.06	3.58	23.29	4.97	4.197	.000

จาก ตารางที่ 5 พบว่า ก่อนได้รับการให้ข้อมูลตามปกติ กลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลเท่ากับ 15.65 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.30) ส่วนกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติคิดเป็นค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 16.24 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.30) ซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หลังได้รับการให้ข้อมูลตามปกติกลุ่มควบคุมมีการปฏิบัติเพิ่มขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 17.06 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.58) ส่วนกลุ่มทดลองหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติเพิ่มขึ้นเป็น 23.29 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.97) ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การอภิปรายผล

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลของการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนต่อความรู้และการปฏิบัติของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนในการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล ผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. เปรียบเทียบความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนระหว่างก่อนและหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน และระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า หลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นจาก 5.24 คะแนน เป็น 10.71 คะแนน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (ตารางที่ 2) สนับสนุนสมมุติฐานที่ว่า หลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนมีความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลมากกว่าก่อนได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน อธิบายได้ว่า หนังสือการ์ตูนเป็นสิ่งเร้าตามกระบวนการเรียนรู้ที่จูงใจผู้เรียน โดยสิ่งเร้านี้จะกระตุ้นผ่านอวัยวะรับสัมผัสทางตาของผู้ป่วยเด็กวัยเรียน ส่งผลให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเกิดความสนใจในการรับรู้ข้อมูล มีการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์สิ่งเร้าและเกิดการเรียนรู้ตามมา (อารี พันธ์มณี, 2546) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเห็นว่าข้อมูลที่ได้รับเกิดผลดีกับตนเองจะมีผลให้ผู้ป่วยวัยเรียนตอบสนองออกมา คือ เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ตามความรู้ใหม่ที่ได้รับ (เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ , 2545) อีกทั้งการนำเสนอรายละเอียดเนื้อหาผ่านตัวอักษรและรูปภาพในหนังสือการ์ตูนจะช่วยให้กลุ่มทดลองเกิดการเรียนรู้ เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นรูปธรรมได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากมีการศึกษาพบว่ามนุษย์สามารถเรียนรู้จากการดูด้วยตาประมาณร้อยละ 75 จากการฟังด้วยหูร้อยละ 13 และที่เหลือร้อยละ 12 มาจากประสาทสัมผัสของร่างกายส่วนอื่น (สุดใจ เหง้าสีไพร, 2549)

หนังสือการ์ตูนเป็นสื่อการสอนประเภทหนึ่งที่แปลงความเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมเหมาะสมกับระดับสติปัญญาของเด็กวัยเรียน (กิตติคุณ รุ่งเรือง,2544; อิทธิพล ราศีเกรียงไกร, 2534) ดังการสำรวจของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545) พบว่า หนังสือที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ชอบอ่านเป็นประจำมากที่สุดคือหนังสือการ์ตูน ซึ่งมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เนื่องจากสามารถช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียนในการติดตามเนื้อหาตลอดเวลา สามารถสรุปประเด็นปัญหา หรือความคิดหลักของผู้เขียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจง่าย และจำได้นาน ช่วยให้ผู้เรียนอ่านได้อย่างสนุกสนาน ช่วยผ่อนคลายอารมณ์ (กิตติคุณ รุ่งเรือง , 2544; อิทธิพล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ราศีเกรียงไกร, 2534) สามารถเตรียมเรื่องราวและเน้นจุดสำคัญของพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงได้ชัดเจนและควบคุมผลการกระทำที่ตัวแบบจะได้รับได้ ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการให้ข้อมูล ซึ่งหนังสือการ์ตูนที่ใช้ในงานวิจัยนี้ได้ผูกเรื่องราวเกี่ยวกับผู้ป่วยเด็กที่ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลให้ชวนติดตาม ใช้ภาษาที่ชัดเจน พฤติกรรมที่ผู้ป่วยเด็กตัวแบบในหนังสือการ์ตูนแสดงออกมีลักษณะเด่นชัด เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจริงเมื่อผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และอยู่ในระดับความสามารถที่ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนจะกระทำได้ ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 8-12 ปี ซึ่งเป็นวัยที่ชอบอ่านเรื่องราวของเด็กวัยเดียวกับตน ให้ความสนใจในการรับรู้ข้อมูลและตั้งใจอ่านหนังสือการ์ตูน (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ , 2545) อีกทั้งเด็กวัยนี้ยังต้องการแบบอย่างจากการอ่านหนังสือเพื่อการเรียนรู้และหาวิธีแก้ปัญหาของตน ส่งผลให้กลุ่มทดลองเกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้นและมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากอ่านหนังสือการ์ตูน (กาญจนา ศิริเจริญวงศ์, 2544; ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2545)

หลังจากที่กลุ่มทดลองอ่านหนังสือการ์ตูนจบแล้ว ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้กลุ่มทดลองได้แสดงความคิดเห็นหรือซักถามข้อสงสัยในประเด็นที่กลุ่มทดลองไม่เข้าใจ เพื่อประเมินว่ากลุ่มทดลองเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นผู้วิจัยสรุปและทบทวนเนื้อหาโดยเฉพาะในข้อที่ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนตอบไม่ถูกต้องในแบบวัดความรู้ โดยให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนตอบซ้ำอีกครั้งเพื่อให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์อย่างถูกต้องและครบทุกเรื่อง ประกอบกับการมอบหนังสือการ์ตูนแก่กลุ่มทดลอง ทำให้กลุ่มทดลองสามารถนำหนังสือการ์ตูนไปอ่านทบทวนข้อมูลในหนังสือการ์ตูนซ้ำได้อีกตามที่ต้องการ ทำให้คะแนนความรู้ของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเพิ่มมากขึ้น หนังสือการ์ตูนจึงมีความสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น (กิตติคุณ รุ่งเรือง , 2544; อิทธิพล ราศีเกรียงไกร , 2534) ช่วยกระตุ้นให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนมีการตอบสนองในรูปของความรู้ คือ มีความรู้เพิ่มขึ้นหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน สอดคล้องกับการศึกษาของของ เรียมจันทร์ บรรเทิง (2540) ที่พบว่าการให้ความรู้เกี่ยวกับจริยศึกษาในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่2 ด้วยหนังสือการ์ตูนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้น การศึกษาของ จริยา เผ่าน้อย (2546) ที่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยใช้หนังสือการ์ตูนภาพสามมิติ ในเด็กวัยเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ทำให้เด็กวัยเรียนมีคะแนนทดสอบหลังเรียนเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน และการศึกษาของ สุธิศา ล่ามช้าง, รัตนาวดี ชอนตะวัน, และ อัญชนา โตศิลากุล (2546) พบว่าการให้ความรู้เกี่ยวกับความเจ็บป่วยในเด็กที่ติดเชื้อเอชไอวีด้วยการเล่านิทานประกอบภาพการ์ตูน ทำให้ผู้ป่วยเด็กมีการรับรู้เกี่ยวกับความเจ็บป่วยเพิ่มขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมหลังอ่านหนังสือการ์ตูนของผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนชอบอ่านหนังสือการ์ตูนและต้องการให้มีหนังสือการ์ตูนมาช่วยเป็นสื่อในการให้ข้อมูลความรู้ขณะเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลและหากนำเสนอเป็นภาพยนตร์การ์ตูน (animation cartoons) จะช่วยทำให้ผู้ป่วยให้ความสนใจในการดูและจดจำเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ระยะเวลาในการนำเสนอต้องเหมาะสมเนื่องจากการให้ข้อมูลในระยะเวลาสั้นๆผู้ป่วยเด็กวัยเรียนอาจไม่เกิดการเรียนรู้ แต่หากระยะเวลานานเกินไปอาจทำให้ความสนใจและตั้งใจของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนลดลง โดยพบว่าช่วงความสนใจของเด็กที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 8-12 ปี นานประมาณ 20-35 นาที (กาญจนา ศิริเจริญวงศ์, 2544; ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2545) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้ป่วยแต่ละรายด้วย (Flavo, 2004)

การให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนจะทำให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้นนั้น ควรนำปัจจัยที่มีผลต่อการให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยมาประยุกต์ใช้ร่วมด้วย ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพ (Carpenito, 2002) โดยผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง แนะนำตัว และประเมินความพร้อมต่อการรับข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยทำการสังเกตสภาวะอารมณ์ และสภาพร่างกาย รวมทั้งจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ก่อนให้ข้อมูลด้วยหนังสือการ์ตูนแก่กลุ่มตัวอย่าง โดยให้กลุ่มตัวอย่างนั่งบนเตียง หรือโต๊ะข้างเตียง ซึ่งจัดให้มีแสงสว่างเพียงพอ และไม่มีเสียงดังรบกวน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนร่วมเข้ารับการให้ข้อมูลด้วย เพื่อให้ผู้ปกครองของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเกิดความเข้าใจ สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนปฏิบัติตนตามเนื้อหาที่ผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนได้ถูกต้องเพิ่มขึ้น เนื่องจากในเด็กวัยเรียนแม้จะเป็นวัยที่มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและสติปัญญาในการดูแลตนเอง แต่ยังต้องการคำแนะนำที่ถูกต้องจากผู้ใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลในครอบครัว (Opperman & Cassandra, 1998) อย่างไรก็ตามหลังการได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน กลุ่มทดลองเพียงร้อยละ 35.3 ตอบแบบวัดความรู้ในข้อความรู้เรื่องความหมายของการติดเชื้อในโรงพยาบาลและผลกระทบการติดเชื้อในโรงพยาบาลถูกต้อง และร้อยละ 41.2 ตอบแบบวัดความรู้ในข้อความรู้เรื่องการปฏิบัติที่ถูกต้องเมื่อเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเพื่อป้องกันการติดเชื้อได้ถูกต้อง อาจเนื่องจากข้อมูลเนื้อหาในเรื่องดังกล่าวในหนังสือการ์ตูนยังไม่ชัดเจน ซึ่งควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

นอกจากนี้ยังพบว่า ภายหลังได้รับการให้ข้อมูลตามปกติกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เท่ากับ 6.24 คะแนน ซึ่งน้อยกว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เท่ากับ 10.71 คะแนน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (ตารางที่ 3) สนับสนุนสมมุติฐานที่ว่า ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนกลุ่มที่ได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนมีความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลมากกว่ากลุ่มที่ได้รับข้อมูล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตามปกติสอดคล้องกับการศึกษาของ กิ่งกาญจน์ ไชยภักดี (2547) ที่ให้ความรู้ด้วยหนังสือการ์ตูน พบว่าคะแนนความรู้เฉลี่ยเรื่องการปฏิบัติตัวขณะเข้าเฝือกปูนของกลุ่มทดลองที่อ่านหนังสือการ์ตูนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่อ่านแผ่นพับคู่มือปฏิบัติตัวสำหรับผู้ป่วยเข้าเฝือกของโรงพยาบาล และการศึกษาของ พรทิพย์ เทพบางจาก (2550) ที่ให้ข้อมูลแก่เด็กวัยเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนแห่งหนึ่งด้วยหนังสือการ์ตูนพบว่าค่าเฉลี่ยความต่างของคะแนนความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อของกลุ่มทดลองที่อ่านหนังสือการ์ตูนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่อ่านคู่มือตามหลักสูตรปกติเรื่องการป้องกันการติดเชื้อ อธิบายได้ว่า การให้ข้อมูลตามปกติโดยบุคลากรสุขภาพในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมเป็นการให้ข้อมูลโดยปากเปล่า ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามโรค อาการของผู้ป่วยเด็ก รวมทั้งวิธีการให้ข้อมูลของบุคลากรสุขภาพจะแตกต่างกันไปตามความรู้ ความสามารถและทักษะของแต่ละคน จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ข้อมูลความรู้ที่บุคลากรสุขภาพให้แก่ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องการล้างมือและการสวมผ้าปิดปากปิดจมูกเวลาไอจาม ซึ่งจะบอกเพียงว่าผู้ป่วยเด็กควรทำล้างมือเมื่อก่อนรับประทานอาหารหรือหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วม และควรสวมผ้าปิดปากปิดจมูกเมื่อไอจาม หรือป่วยเป็นโรคระบบทางเดินหายใจ

แต่กลุ่มทดลองภายหลังได้รับข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนพบว่า มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้มากกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้ข้อมูลตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 3) สะท้อนว่า ข้อมูลความรู้ที่กลุ่มควบคุมได้รับอาจไม่ครบถ้วนครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องการป้องกันการติดเชื้อโรงพยาบาลและการให้ข้อมูลโดยการอธิบายด้วยปากเปล่าอาจทำให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเกิดความเข้าใจผิดได้ง่าย เนื่องจากภาษาเป็นนามธรรม อาจไม่สามารถแสดงให้เห็นขั้นตอนต่างๆในเรื่องที่ต้องการให้ความรู้ได้อย่างชัดเจน ครบถ้วน จึงอาจไม่เพียงพอในการกระตุ้นความสนใจของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่มีพัฒนาการด้านความคิดและสติปัญญาอยู่ในขั้นที่เรียกว่าขั้นการเกิดความคิดรวบยอดอย่างใช้เหตุผลที่เป็นรูปธรรม จึงสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผลจากสิ่งแวดล้อมที่เด็กมองเห็นและสัมผัสได้ (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2547; Ball & Bindler, 2003) ส่งผลให้กลุ่มควบคุมเกิดการเรียนรู้หรือจดจำได้ไม่ดีเท่าที่ควร

ส่วนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้ข้อมูลดังกล่าวจากหนังสือการ์ตูน ที่เป็นการนำเสนอเนื้อหาผ่านรูปภาพการ์ตูนที่มีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นภาพวาดลายเส้นที่มีลวดลายเหมือนจริง สีสันสวยงามสะดุดตาเร้าใจให้อยากอ่าน สามารถเป็นสัญลักษณ์แทนคน สัตว์ สิ่งของหรือเหตุการณ์ ช่วยลดความซับซ้อนของเนื้อหาลง (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2545) สอดคล้องกับคำกล่าวของ จำนง วันวิชัย (2546) ที่ว่าภาพหนึ่งภาพสามารถบรรยายเนื้อหาแทนตัวหนังสือได้ถึงหนึ่งพันคำ จึงสามารถสื่อความหมายให้กลุ่มทดลองเข้าใจเรื่องได้ง่ายขึ้น ประกอบเนื้อหาคำบรรยายที่สอดแทรก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล นอกจากนี้ยังสรุปประเด็นปัญหาหรือความคิดหลักของเรื่องช่วยให้กลุ่มทดลองสามารถจดจำเนื้อหาที่ให้ความรู้ได้ดีขึ้น

กลุ่มทดลองได้รับข้อมูลเนื้อหาจากหนังสือการ์ตูนที่ครอบคลุมเรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล ซึ่งมีการลำดับเนื้อเรื่องในการให้ข้อมูล เริ่มจากในตอนที่มีเนื้อหาประกอบด้วย การติดเชื้อในโรงพยาบาล สาเหตุของการติดเชื้อ การแพร่กระจายของเชื้อโรค ผลกระทบจากการติดเชื้อ ส่วนตอนที่ 2 มีเนื้อหาประกอบด้วย การป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล เป็นวิธีจัดลำดับเนื้อเรื่องให้กลุ่มทดลองเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเป็นขั้นตอน จากความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการติดเชื้อในโรงพยาบาลสู่ความรู้เฉพาะเรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล และตอนท้ายของหนังสือการ์ตูนมีการสรุปทบทวนเนื้อหา ทำให้กลุ่มทดลองเกิดการเรียนรู้ได้ดี สอดคล้องกับคำกล่าวของ เรดแมน (Redman, 2001) ที่ว่าการแบ่งเนื้อหาในการให้ความรู้เป็นขั้นตอนตามลำดับจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในให้การให้ความรู้แก่ผู้ป่วย

2. เปรียบเทียบการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนระหว่างก่อนและหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน และระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ผลการวิจัยพบว่า หลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลเพิ่มขึ้นจาก 16.24 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.30) เป็น 23.29 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.97) ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 001 (ตารางที่ 4) สนับสนุนสมมุติฐานที่ว่า หลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนมีการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลถูกต้องมากกว่าก่อนได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน อธิบายได้ว่า ความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลที่เพิ่มขึ้นภายหลังกลุ่มทดลองได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน ทำให้กลุ่มทดลองเกิดการเรียนรู้ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลดีขึ้นกว่าก่อนได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน เนื่องจากบุคคลจะพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติ โดยการนำความรู้ ความจำ และความรู้สึกนึกคิดที่ดีจากการอ่านหนังสือการ์ตูนที่มีการผูกเรื่องโดยมีตัวเอกของเรื่องเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติที่ถูกต้องให้ชวนติดตาม ทำให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนคล้อยตามและเกิดความเพลิดเพลิน ทั้งยังช่วยผ่อนคลายอารมณ์ ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนจึงนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ในการตัดสินใจแล้วพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ (Joseph, 1980) โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยจะช่วยให้บุคคลมีพฤติกรรมอนามัยที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นไปตามกรอบแนวคิดจากทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่เชื่อว่า พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลที่แสดงออกมาเป็นผลมาจากการได้รับ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การกระตุ้นจากสิ่งเร้า จึงส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลตามมา (ทิศนา แขมมณี , 2548; สุรางค์ โค้วตระกูล , 2550) ดังนั้นเมื่อผู้ป่วยเด็กวัยเรียนได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า คือ หนังสือการ์ตูนที่มีการนำเสนอเนื้อหาคำบรรยายใช้ภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่ายประกอบรูปภาพการ์ตูนที่มีสีสันสดใสจะกระตุ้นผ่านอวัยวะรับสัมผัสทางตาของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนซึ่งเป็นอินทรีย์ ช่วยเร้าความสนใจของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนในการอ่านหนังสือการ์ตูน จะแปลสิ่งเร้าด้วยการคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์ เมื่อผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเกิดการตอบสนองในรูปความรู้และการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลที่ถูกต้องตามมา หลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนผู้ป่วยเด็กวัยเรียนมีการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นจากก่อนการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรรณี บุญเป็ง (2535) ที่ได้ศึกษาผลของการสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนเป็นสื่อประกอบการสอนเรื่องการป้องกันการติดเชื้อต่อความรู้และการปฏิบัติตัวของเด็กวัยเรียนที่ป่วยเป็นโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว หรือโรคมะเร็งต่อมน้ำเหลืองพบว่าภายหลังการทดลองสองสัปดาห์กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตัวดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การศึกษาในต่างประเทศ พบว่าการให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้น้ำแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาที่อาศัยในบริเวณทะเลสาบดงทิง (Dongting) สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยใช้สื่อวิดีทัศน์และหนังสือการ์ตูน ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการแพร่กระจายเชื้อและการป้องกันการติดเชื้อเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Yuan et al., 2000)

ความสามารถทางด้านร่างกายและสติปัญญาที่พัฒนาขึ้น ช่วยให้กลุ่มทดลองซึ่งอยู่ในวัยเรียนสามารถปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลได้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากทักษะในการเคลื่อนไหวร่างกายของเด็กวัยนี้พัฒนาขึ้น (Ball & Bindler, 2003) จากการสังเกตและสอบถามการปฏิบัติของกลุ่มทดลองโดยผู้วิจัยพบว่ากลุ่มทดลองสามารถอาบน้ำ แปรงฟัน แต่งตัว รับประทานอาหารได้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ มีเพียงบางกิจกรรมที่มีผู้ปกครองของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนหรือพยาบาลทำให้ คือ การตัดเล็บมือเล็บเท้า ทักษะในการปฏิบัติเพื่อดูแลสุขภาพของตนเองดังกล่าวประกอบกับประสิทธิภาพของอวัยวะรับสัมผัสทางตาของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเมื่อกระทบกับสิ่งเร้า คือ หนังสือการ์ตูนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นที่มีเนื้อหาครอบคลุมการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล จะส่งสัญญาณประสาทไปตามเส้นประสาทต่อเนื่องไปยังสมองซึ่งทำหน้าที่ไตร่ตรอง วิเคราะห์หาเหตุผล พัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กวัยเรียนเพิ่มขึ้น ในเด็กวัยนี้ลดการยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ส่งผลให้เด็กสามารถคิดได้กว้างและมีเหตุผลขึ้น ซึ่งช่วยให้เด็กมีการปรับตัวดีขึ้น สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆได้ดีขึ้น (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2547) ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลที่เพิ่มขึ้นตามสมมุติฐานที่ 1 ทำให้กลุ่มทดลองสามารถปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นภายหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน อาจเนื่องจาก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเป็นวัยที่สนใจหาความรู้และพยายามหาตัวอย่างที่จะยึดไว้เป็นแบบปฏิบัติ (Potts & Mandleco, 2002) เมื่อกลุ่มทดลองเห็นการปฏิบัติของตัวเอกในหนังสือการ์ตูนที่ปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อที่ถูกต้องแล้วไม่เกิดการติดเชื้อในโรงพยาบาล และสามารถกลับบ้านได้ในที่สุด เป็นพฤติกรรมที่กระตุ้นให้กลุ่มทดลองอยากเลียนแบบ กลุ่มทดลองจึงปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลได้ถูกต้องเพิ่มขึ้นภายหลังได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน

เนื้อหาการให้ข้อมูลเรื่องการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลส่วนหนึ่งเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการล้างมือ การดูแลความสะอาดร่างกาย การดูแลความสะอาดของใช้และสิ่งแวดล้อม การรับประทานอาหาร และการพักผ่อนอย่างเพียงพอ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์และการปฏิบัติเพื่อดูแลรักษาสุขภาพในชีวิตประจำวันที่กลุ่มทดลองปฏิบัติอยู่แล้ว โดยเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาที่เน้นให้กลุ่มทดลองทราบถึงเหตุผลและวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย ชี้ให้เห็นความสำคัญของการปฏิบัติมีผลกระทบต่อการติดเชื้อ กระตุ้นให้กลุ่มทดลองเห็นความสำคัญในการปฏิบัติแต่ละกิจกรรม (Falvo, 2004) อีกทั้งยังผูกเรื่องราวเกี่ยวกับผู้ป่วยเด็กที่ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลให้ชวนติดตาม ใช้ภาษาที่ชัดเจน พฤติกรรมที่ผู้ป่วยเด็กตัวแบบในหนังสือการ์ตูนแสดงออกมีลักษณะเด่นชัด และอยู่ในระดับความสามารถที่ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนจะกระทำได้ ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 8-12 ปี ซึ่งเป็นวัยที่ชอบอ่านเรื่องราวของเด็กวัยเดียวกับตน เรื่องที่เป็นจริงและเรื่องในชีวิตประจำวันมากขึ้น แต่ยังชอบอ่านพวกเทพนิยายอยู่บ้าง (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2545) เมื่อกลุ่มทดลองได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูน จึงให้ความสนใจในการรับรู้ข้อมูลและตั้งใจอ่านหนังสือการ์ตูน กลุ่มทดลองเกิดการเรียนรู้และนำแบบอย่างที่ได้รับมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง ส่งผลให้กลุ่มทดลองเกิดการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการดูแลตนเองเพื่อป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลได้ถูกต้องเพิ่มขึ้น โดยที่กลุ่มทดลองทุกคนมีการปฏิบัติที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น (ตารางที่ จ1)

อย่างไรก็ตามจากการสังเกตและสอบถามโดยผู้วิจัยพบว่า กลุ่มทดลองต่ำกว่าร้อยละ 50 ที่ยังมีการปฏิบัติไม่ถูกต้องในเรื่องล้างมือก่อนรับประทานอาหาร (ร้อยละ 41.2) ล้างมือทุกครั้งหลังใช้มือ หรือผ้าเช็ดหน้า หรือกระดาษทิชชูปิดปาก-จมูกเวลาไอ จาม (ร้อยละ 47.2) ล้างมือหลังจับต้องสิ่งสกปรก หรือสิ่งแวดล้อม เช่น ลูกบิดประตู ราวไม้กั้นเตียง เสาแขวนขวดน้ำเกลือ เป็นต้น (ร้อยละ 41.2) ทำความสะอาดช่องปากหรือแปรงฟันก่อนนอน (ร้อยละ 47.1) ไม่ใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น เช่น แปรงสีฟัน ผ้าเช็ดตัว หวี เป็นต้น (ร้อยละ 47.1) และรู้สึกได้นอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 47.1) (ตารางที่ ฉ 1) โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างล้างมือไม่ครบขั้นตอนตามที่กำหนด ทำให้ทำความสะอาดไม่ทั่วทุกส่วนของมือ หรือบางครั้งล้างมือโดยใช้เวลาน้อยกว่า 15 วินาที ซึ่งทำให้ขจัดเชื้อโรคได้น้อยกว่าที่ควร จากการสอบถามกลุ่มทดลองเพิ่มเติมของผู้วิจัยพบว่า การที่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กลุ่มทดลองล้างมือไม่ครบขั้นตอน เนื่องจากจำขั้นตอนการล้างมือไม่ได้หรือจำได้เพียงบางขั้นตอน การล้างมือประกอบด้วยการปฏิบัติหลายขั้นตอน จึงอาจทำให้ยากต่อการจดจำของผู้ป่วยเด็กวัยเรียน ดังที่มีการศึกษาพบว่าหลังจากการเรียนผ่านไป 20 นาที บุคคลจะจำสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วได้ร้อยละ 58 และเมื่อผ่านไป 9 ชั่วโมง บุคคลจะจำสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วได้เพียงร้อยละ 38 (Ebbinghause, 1913) กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีโปสเตอร์วิธีการล้างมือติดบริเวณอ่างล้างมือจะช่วยให้ปฏิบัติตามขั้นตอนได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้หลังจากอ่านหนังสือการ์ตูนจบแล้วพยาบาลควรให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนสาธิตย้อนกลับ หรือปฏิบัติการล้างมือแต่ละขั้นตอนไปพร้อมๆ กับพยาบาล เพื่อกระตุ้นให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น จดจำได้ดีขึ้นและนำปฏิบัติได้ถูกต้องยิ่งขึ้น การสาธิตย้อนกลับเป็นวิธีหนึ่งที่ได้รับความนิยมในการให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้ป่วยและช่วยให้การให้ข้อมูลความรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากเป็นการแสดงความเชื่อมโยงระหว่างความรู้ภาคทฤษฎีและการปฏิบัติเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นประสบการณ์ตรงที่ผู้ป่วยได้รับ จึงช่วยให้ผู้ป่วยเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องเพิ่มขึ้น (Perry & Potter, 1995)

กลุ่มตัวอย่างเกือบทุกรายทำความสะอาดช่องปากหรือแปรงฟันทุกวัน แต่ปฏิบัติหลังตื่นนอน หลังรับประทานอาหาร ไม่ทำความสะอาดช่องปากหรือแปรงฟันก่อนนอน ซึ่งยังไม่เพียงพอสำหรับการรักษาความสะอาดของร่างกายของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อสูงกว่าคนปกติ จากการสอบถามกลุ่มทดลองเพิ่มเติมของผู้วิจัยพบว่า การที่กลุ่มทดลองไม่ทำความสะอาดช่องปากหรือแปรงฟันก่อนนอน เนื่องจากกลุ่มทดลองคิดว่าทำความสะอาดช่องปากหรือแปรงฟันหลังตื่นนอนและหลังรับประทานอาหารน่าจะเพียงพอ นอกจากนี้จากการสังเกตโดยผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างยังใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น ได้แก่ หวี แก้วน้ำและกรรไกรตัดเล็บ ซึ่งทำให้อาจได้รับเชื้อจากการสัมผัสพื้นผิวสิ่งของที่มีเชื้อโรคปนเปื้อน เมื่อนำไปใช้ต่อทำให้เกิดการติดเชื้อได้ จากการสอบถามกลุ่มทดลองเพิ่มเติมของผู้วิจัยพบว่า การที่กลุ่มทดลองใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น เนื่องจากกลุ่มทดลองคิดว่าสิ่งของเหล่านั้นไม่เห็นสิ่งสกปรก ไม่น่าจะทำให้เกิดการติดเชื้อ ซึ่งการให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนอ่านหนังสือการ์ตูนเพียงอย่างเดียวอาจทำให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนไม่สามารถปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลครบทุกกิจกรรม พยาบาลอาจแก้ปัญหานี้ด้วยการพูดย้ำในจุดที่สำคัญ หรือหาวิธีช่วยเตือนความจำให้กับผู้ป่วย (นที เกื้อกูลกิจการ , 2541) พยาบาลควรมีการให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้ปกครองของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนด้วย โดยเฉพาะการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลเรื่องการทำความสะอาดช่องปากหรือแปรงฟันก่อนนอนและการไม่ใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น เพื่อที่จะให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและช่วยสนับสนุนให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง (Opperman & Cassandra, 1998)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้สึกนอนหลับพักผ่อนไม่เพียงพอ อาจก่อให้เกิดความเครียด ซึ่งความเครียดมีผลทำให้กดการทำงานของระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย (Salyers & Whitt, 2002) จึงมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อได้ จากการสอบถามกลุ่มทดลองเพิ่มเติมของผู้วิจัยพบว่า การที่กลุ่มทดลองรู้สึกนอนหลับพักผ่อนไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่คุ้นเคยสถานที่และกังวลเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ การคลายความเครียดแก่ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ โดยพยาบาลควรอธิบายให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนทราบถึงลักษณะโรค สาเหตุ การปฏิบัติตัว เนื่องจากผู้ป่วยเด็กวัยนี้สามารถรับรู้ความเจ็บป่วยได้ เมื่อผู้ป่วยเด็กเข้าใจจะสามารถให้ความร่วมมือในการรักษา พยาบาลควรดูแลให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลตนเอง การทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งการพักผ่อนเป็นกิจกรรมหนึ่งในการช่วยคลายความเครียดลงได้ ซึ่งมีหลายวิธี เช่น การทำงานอดิเรก การดูโทรทัศน์ การฟังวิทยุ วาดรูป ฯลฯ พยาบาลควรให้คำแนะนำในการเลือกวิธีการพักผ่อนให้เหมาะสมกับผู้ป่วยในแต่ละราย (อมรรัตน์ งามสวย และ ฐิติมา สุขเลิศตระกูล , 2551) แต่อย่างไรก็ตามการพักผ่อนที่ดีที่สุดนั้นคือการนอนหลับ เนื่องจากการนอนหลับทำให้อวัยวะทุกส่วนทำงานช้าลง ลดการใช้ออกซิเจนของร่างกาย รวมทั้งสมองได้ถ่ายทอดข้อมูลและหลั่งฮอร์โมนเพิ่มการเจริญเติบโต (Koster, 1983) หากผู้ป่วยได้รับการพักผ่อนอย่างเพียงพอตามความต้องการของร่างกาย จะช่วยส่งผลให้ทั้งร่างกายและจิตใจได้ผ่อนคลายความตึงเครียด มีผลต่อระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายที่มีความพร้อมในการต่อสู้กับเชื้อโรคและสิ่งแปลกปลอมที่เข้าสู่ร่างกาย นำไปสู่การช่วยลดการติดเชื้อในโรงพยาบาล

นอกจากนี้ยังพบว่า ภายหลังได้รับการให้ข้อมูลตามปกติกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลเท่ากับ 17.06 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.58) ซึ่งน้อยกว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลเท่ากับ23.29 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.97) ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 001 (ตารางที่ 5) สนับสนุนสมมุติฐานที่ว่า ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนกลุ่มที่ได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนมีการปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลถูกต้องมากกว่ากลุ่มที่ได้รับข้อมูลตามปกติ อธิบายได้ว่า การให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนเป็นสื่อการสอนรูปแบบหนึ่งจัดอยู่ในสื่อการสอนประเภทรูปภาพ ในลักษณะที่เป็นภาพนิ่งที่ไม่มีการเคลื่อนไหว นำเสนอภาพที่มีลวดลายเหมือนจริง สีสันสวยงามสะดุดตา ประกอบเนื้อหาคำบรรยาย เย็บรวมเป็นเล่ม (กิดานันท์ มลิทอง, 2543; วุฒิชัย ประสารสอย, 2545; ศิริพงศ์ พะยอมแย้ม, 2533) โดยมีภาพเป็นสื่อนำ ได้เห็นวิธีการปฏิบัติในการดูแลตนเองอย่างถูกต้องชัดเจน โดยมีตัวเดินเรื่องที่เร้าให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนอยากปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตามแบบส่งผลให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนนำไปปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง (เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์, 2545)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้ข้อมูลตามปกติจากบุคลากรสุขภาพในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลโดยปากเปล่าและแตกต่างกันไปตามโรค อาการของผู้ป่วยเด็กวัยเรียน วิธีการให้ข้อมูลของบุคลากรสุขภาพจะแตกต่างกันไปตามความรู้ ความสามารถและทักษะของแต่ละคน รวมทั้งไม่มีการสาธิตวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงอาจทำให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ไม่ดีนัก ส่งผลให้ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนปฏิบัติตามความรู้ความเข้าใจของตนเอง เนื่องจากการให้ข้อมูลด้วยคำพูดหรือการอธิบายเพียงอย่างเดียว อาจไม่เพียงพอในการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติได้ (Scherer, Chang, Meredith & Battistella, 2003) ทำให้การปฏิบัติของกลุ่มควบคุมเมื่อเปรียบกับกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้ป่วยเด็กวัยเรียนที่ได้รับการให้ข้อมูลโดยใช้หนังสือการ์ตูนมีการปฏิบัติถูกต้องมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการให้ข้อมูลตามปกติ สอดคล้องกับการศึกษาผลการสอนสุขอนามัยโดยใช้หนังสือการ์ตูนในการให้ความรู้แก่เด็กวัยเรียนที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรังพบว่า เด็กกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนมีความรู้ และเจตคติมากกว่าก่อนการศึกษา และมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งการที่เด็กวัยเรียนที่ป่วยด้วยโรคเรื้อรังมีความรู้และเจตคติเพิ่มขึ้น ส่งผลให้มีการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพมากกว่าก่อนการศึกษา และมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ยุนี พงศ์จตุรวิทย์, 2534)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved